

Fylkesmannen i Buskerud

Minoritetsspråklige barn i førskolealder - regelverk

Seniorrådgiver Ann Heidi Jebsen

Minoritetsspråklig barn – hvem er det?

- Minoritetsspråklige barn er ikke definert i barnehageloven eller i rammeplanen for barnehagens innhold og oppgaver.
- Barn med minoritetsspråklig bakgrunn har de samme rettighetene som andre barn som går i barnehage.
- Kommunen må legge til rette for at alle barn i barnehagen får et fullverdig og likeverdig barnehagetilbud.

Fylkesmannen
i Buskerud

Minoritetsspråklige barn – hvem er det?

- Kommunene tildeles tilskudd til tiltak for å bedre språkforståelsen blant minoritetsspråklige barn i førskolealder.
 - Barn med en annen språk- og kulturbakgrunn enn norsk, med unntak av barn som har samisk, svensk, dansk eller engelsk som morsmål

Fylkesmannen
i Buskerud

Utvalgte temaer med blikk på de minoritetsspråklige barna

- Rett til plass
- Prioritet ved opptak
- Barnehagetilbudet
- Språkstimulering
- Spesialpedagogisk hjelp
- Samarbeid med foreldre
- Overgang til skole
- Barn i asylmottak
- Tilskudd
- Foreldrebetaling

Fylkesmannen
i Buskerud

Rett til barnehageplass § 12a og Prioritert opptak § 13

- Barn med minoritetsspråklig bakgrunn har samme rett til barnehageplass som andre barn.
 - Unntak for barn i asylmottak
- Minoritetsspråklige barn som gruppe er ikke gitt lovfestet rett til prioritet ved opptak i barnehage.

Fylkesmannen
i Buskerud

Barnehagetilbudet – krav i barnehageloven

- Fra formålsbestemmelsen: Barnehagen skal bygge på grunnleggende verdier i kristen og humanistisk arv og tradisjon, slik som **respekt for menneskeverdet** og naturen, på åndsfrihet, nestekjærlighet, tilgivelse, **likeverd** og solidaritet.
- Fra § 2:
 - Barnehagen skal ta hensyn til barnas alder, funksjonsnivå, kjønn, **sosiale, etniske og kulturelle bakgrunn**.
 - Barnehagen skal formidle verdier og kultur, gi rom for **barns egen kulturskaping** og bidra til at alle barn får **oppleve glede og mestring i et sosialt og kulturelt fellesskap**.
- § 3: Barnas rett til medvirkning

Barnehagetilbudet....fortsetter

- Kommunen må legge til rette for at alle barna i barnehage får et fullverdig og likeverdig barnehagetilbud
- **Barnehagen skal støtte alle barnas utvikling og gi et tilpasset barnehagetilbud basert på barnas egne forutsetninger**
- Omfatter også minoritetsspråklige barn, som ofte har **særlig utbytte av barnehagen for sosial og språklig utvikling**

Fylkesmannen
i Buskerud

Forskrift om rammeplan for barnehagens innhold og oppgaver

- Integrere barnet i det sosiale og kulturelle fellesskapet
- Støtte barnets helhetlige utvikling basert på egne forutsetninger
- Støtte dobbel kulturtilhørighet
- Skape et språkstimulerende miljø
- Støtte at barnet bruker sitt morsmål
- Arbeide aktivt med å fremme barnets norskspråklige kompetanse

Forskrift om rammeplan....fortsetter

Språkstimulering – pkt 2.5

- «Noen barn har sen språkutvikling eller andre språkproblemer. De **må få tidlig og god hjelp.**»

Hvordan kan barnehagen oppdage og hjelpe?

- Helhetlig observasjon av barnas ferdigheter og utvikling er en del av barnehagens oppgave
- Systematisk kartlegging av et barns ferdigheter, for eksempel i språk, krever samtykke fra foreldrene
- Udirs veileder: *Språk i barnehagen – mye mer enn bare prat (2013)*
- Temaheftene *Om språklig og kulturelt mangfold* (2006) og *Om språkmiljø og språkstimulering i barnehagen* (2009)

Forskrift om rammeplan....fortsetter

Spesialpedagogisk hjelp

- Hvis ansatte i barnehagen er bekymret for et barns utvikling og har oppdaget at barnet kan ha behov for særskilt støtte og oppfølging, kan det bli aktuelt for barnehagen å samarbeide med andre tjenester i kommunen
- De ansatte i barnehagen må være i stand til å se og vurdere barnas språk i et flerspråklig perspektiv.

Samarbeid med foreldre – pkt 1.8

- Minoritetsspråklige foreldre skal få samme informasjon fra barnehagen som andre foreldre.
- I møte med foreldre med minoritetsspråklig bakgrunn har barnehagen et spesielt ansvar for at foreldre har mulighet til å forstå og gjøre seg forstått i barnehagen.

Forskrift om rammeplan....fortsetter

Overgang fra barnehage til skole – pkt 5.1

«Barnehagen skal, i samarbeid med skolen, legge til rette for barns overgang fra barnehage til første klasse og eventuelt skolefritidsordning. Dette skal skje i nært samarbeid med barnets hjem.»

- Kommunen som barnehagemyndighet skal påse at barnehagene samarbeider med skolene
- Overføring av informasjon om enkeltbarn krever **samtykke** fra foreldrene

Barn under skolealder som bor på asylmottak

- Barn som bor i asylmottak har etter dagens regelverk ikke en lovfestet rett til barnehageplass
 - men de kan få opptak i barnehage.
 - Asylbarn med barnehageplass har krav på tilpasset barnehagetilbud på lik linje med andre barn
- Barn som bor i asylmottak og er under opplæringspliktig alder har rett til spesialpedagogisk hjelp hvis vilkårene i opplæringsloven § 5-7 er oppfylt og det er sannsynlig at barnet skal være i Norge i mer enn tre måneder.

Tilskudd til tiltak for bedre språkforståelse.....

- Tilskuddet skal bidra til at kommunene kan utforme tiltak for å bedre språkforståelsen blant minoritetsspråklige barn i førskolealder.
 - Delmål
 - å stimulere kommunene til å rekruttere flere minoritetsspråklige barn til barnehagen.
 - å bidra til at kommunene utformer helhetlige tiltak på tvers av de ulike tjenestetilbudene.

Tilskudd...fortsetter

- Udir gir tilskuddet **til kommunene** ut fra antall minoritetsspråklige barn som går i barnehage – tall fra barnehagenes årsmeldinger
- **Kommunen fordeler tilskuddet** på bakgrunn av søknader fra den enkelte barnehageeier og eventuelt andre tjenester
- Søknaden må vise hvilke behov barnehagen eller andre tjenester har for ekstra ressurser for å tilrettelegge for språkstimuleringstiltak

Tilskudd...fortsetter

- *Fylkesmannen* skal ved utbetaling av tilskuddet sørge for at kommunene gjøres kjent med at forvaltningen (fylkesmannen og departementet) eller Riksrevisjonen kan iverksette kontroll med at tilskuddsmidlene blir nyttet etter forutsetningene, jf. bevilgningsreglementet § 10 annet ledd og Lov om Riksrevisjonen § 12 tredje ledd.

Tilskudd...fortsetter

- Fylkesmannen skal ved stikkprøver i enkeltkommuner kontrollere at vilkårene for tildeling av tilskuddet blir overholdt og at tilskuddet benyttes i samsvar med målet for tilskuddsordningen
- Kommunene må føre kontroll med at forutsetningene for tilskuddet blir overholdt, jf. det generelle tilsynet kommunen har ansvar for etter barnehageloven § 16.

Tilskudd...fortsetter

- Vedtak om tildeling av midler til den enkelte barnehage kan påklages internt i kommunen, jf. forvaltningsloven § 28 annet ledd.
- Kommunen kan nytte tilskuddet fleksibelt ut fra lokale variasjoner og behov, under forutsetning av at målsettingen med tilskuddet ligger til grunn for utformingen av tiltak.
- Tilskudd til tiltak for å bedre språkforståelsen blant minoritetsspråklige barn i førskolealder skal ikke nyttes til å finansiere tilbud eller rettigheter barna har etter annet regelverk, som for eksempel tiltak for barn med nedsatt funksjonsevne i barnehage eller spesialpedagogiske tiltak etter opplæringsloven § 5-7.

Tilskudd...fortsetter

I rammeplanen står det:

Språket er personlig og identitetsdannende og nært knyttet til følelser. Morsmålet er viktig for opplevelse av egen identitet og mestring på mange områder. Et godt utviklet morsmål er en grunnleggende forutsetning for den videre språklige utviklingen, også når det gjelder skriftspråk og leseforståelse. Barnehagen må sørge for at alle barn får varierte og positive erfaringer med å bruke språket som kommunikasjonsmiddel, som redskap for tenkning og som uttrykk for egne tanker og følelser. Alle barn må få et rikt og variert språkmiljø i barnehagen. Noen barn har sen språkutvikling eller andre språkproblemer. De må få tidlig og god hjelp.[...] En rekke barn har et annet morsmål enn norsk og lærer norsk som andrespråk i barnehagen. Det er viktig at barna blir forstått og får mulighet for å uttrykke seg. Barnehagen må støtte at barn bruker sitt morsmål og samtidig arbeide aktivt med å fremme barnas norskspråklige kompetanse."

Tilskudd...fortsetter

- Tiltak
 - Tospråklig assistanse/assistent
 - Ansette ekstra personale
 - Tverrfaglige tiltak
 - Kan nyttes som et supplement til kommunens egne midler til kompetansetiltak i flerkulturelle spørsmål og tospråklig utvikling
 - Migrasjonspedagog – koordinere tjenestene som berører minoritetsspråklige
 - Utvikle språkstimuleringstilbud for barn som ikke går i barnehage

Evaluering av tilskuddsordningen

- Tildelingskriteriene hovedsakelig er gode, men at lav tilskuddssats per barn gjør at små kommuner med få barn får lite ut av midlene.
- Måloppnåelsen avhenger av kommunestørrelse og kompetanse
- Kun halvparten av kommunene bidrar med egne midler til språkstimuleringstiltak ut over midler fra ordningen.
- Det er lite fokus på måling av resultater og effekter av språkstimuleringsinnsatsen, noe som gjør det vanskelig å si noe om hva midlene fra ordningene i realiteten fører til.

**Fylkesmannen
i Buskerud**

Foreldrebetaling

Moderasjonsordning for husholdninger med lav inntekt

- Hvis maksprisen er høyere enn 6 prosent av den samlede inntekten til familien eller husholdningen, skal du ha en redusert pris. Det ble innført 1. mai 2015.
- Ordningen går ut på at ingen skal betale mer enn 6 prosent av inntekten sin til barnehagen. I 2015 gjelder det for husholdninger som har samlet inntekt som er lavere enn 473 000 kroner.
- Dette gjelder både kommunale og private barnehager. Kommunene har ansvaret.

**Fylkesmannen
i Buskerud**

Foreldrebetaling

Gratis kjernetid for 4- og 5 åringer

Fra 1. august 2015 har alle 4- og 5-åringer, og barn med utsatt skolestart, som bor i husholdninger med lav inntekt rett til å få 20 timer gratis oppholdstid i barnehage per uke. Den ordningen gjelder for familier eller husholdninger som har en samlet inntekt på mindre enn 405 000 kroner.

Nyttige lenker

- Barnehageloven med forskrifter: www.lovdata.no
- Om satsingen Kompetanse for mangfold 2013-2017:
<http://www.udir.no/Utvikling/Artikler-utvikling/Kompetanseloft-pa-det-flerkulturelle-området-2013-2017/>
- Utdanningsdirektoratets tolkningsuttalelser om barnehageregelverket:
<http://www.udir.no/Barnehage/Regelverk/Tolkning-av-regelverket1/>
- Barnehagestatistikk: <http://ssb.no/utdanning/statistikker/barnehager>
- Meld. St. 6 (2012-2013) En helhetlig integreringspolitikk:
<http://www.regjeringen.no/nb/dep/bld/dok/regpubl/stmeld/2012-2013/meld-st-6-20122013/4.html?id=705981>
- Om tilskudd til tiltak for å bedre språkforståelsen blant minoritetsspråklige barn i førskolealder: <http://www.udir.no/Barnehage/Regelverk/Tilskudd/>
- Direktoratets språkveileder:
<http://www.udir.no/Barnehage/Pedagogikk/Veiledere/sprakveileder/>
- Kunnskapsdepartementets temahefter til rammeplanen:
http://www.regjeringen.no/nb/dep/kd/dok/veiledninger_brosjyrer/2008/temahefter---rammeplan-for-barnehagen.html?id=498148
- Veilederen *Fra eldst til yngst* om overgangen fra barnehage til skole:
http://www.regjeringen.no/nb/dep/kd/dok/veiledninger_brosjyrer/2008/fra-eldst-til-yngst-samarbeid-og-sammenh.html?id=517292